

**CONCILIO||RVM QVATVOR GENE=||ralium. Niceni.
Constantinopolitani. Ephesini. et Calce=||donensis. Que
diuus Gregorius magnus tanq[uam]|| quatuor Euangelia
colit ac veneratur.||**

Merlin, Jacques

Coloniae, 1530

VD16 M 4842

Decreta Anacleti papæ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72934](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72934)

Decreta Anacleti pape

Dilectissimis fratribus & condiscipulis Hierosolymis cum Charissimo fratre Iacobo coepo habitantibus. Clemēs epūs cōis vita frēs oibus necessaria est, & maxime his q̄ deo irrephensibiliter militare cupiunt, & vitā Apostolorū eorūq̄ discipulorū imitari volunt. Cōmunis em̄ vsus oīm quā sunt in hoc mundo oibus esse hominibus debuit, sed p̄ iniquitatē alius hoc suū esse dixit, & alius istud, & sic inter mortales facta diuisio est. Deniq̄ Græcorū quidē sapiētissimus hęc ita sciēs esse, ait, cōmunia debere eē amico rum oīa. In oibus autē sunt sine dubio & coniuges. Et sicut non pōt (inqt) diuidi aer neq̄ splē dor solis, ita nec reliqua quā cōiter in hoc mundo oibus data sunt ad habēdum diuidi debere, sed habēda esse cōmunia. Vnde & dñs p̄ pphetam loquit̄, dicēs: Ecce quā bonum, & quā iocundum, habitare frēs in vnum, & reliqua. Istius em̄ consuetudinis more retēto, etiā Apostoli eorumq̄ discipuli (vt p̄dictum est) vna nobiscū & vobiscū cōmunē vitā duxere, vnde (vt bene nostis) erat multitudinis eorū cor vnū & aīa vna, nec q̄squā eorū aut nostrū de his quē possidebat aliqd suum eē dicebat, sed oīa illis & nobis erāt cōia, nec q̄squā egēs erat inter nos. Omnes autē q̄ domos vel agros possidebāt vendebāt eos, & p̄cia eorū & reliquas res quas habebāt, afferebāt ponētes ante pedes Apostolorū, sicut nobiscū quidā vīm cognouerunt & viderūt & diuidebat singulis, p̄ vt cuiq̄ opus erat. Ananias autē vir austerus, & zaphira vxor eius qui mentiti sunt Aplis de p̄cio agrorū suorū quos vēdiderāt nobis p̄tibus in conspectu omni um aītātium, à conspectu Apostolorū p̄pter p̄ctm̄ eorū, & mendacium quod fecerunt, mortui delati sunt ambo. Cætera quā de talibus cognouimus & vidimus, nec recordatōe, nec demonstratione digna sunt. Quapropter hęc vobis cauenda mandamus, & doctrinis & exemplis Apostolorū obedire præcipimus, quia hi q̄ mandata eorū postponunt, non solum rei, sed extorres fiunt. Quæ non solum nobis cauenda, sed omnibus prædicanda sunt.

CRelatū est etiā qd̄ quidā in vris partibus commorātes, aduersant̄ sanis doctrinis, & put eis videf̄ nō scdm̄ traditiōē p̄fis, sed iuxta se nsum suū docere vident̄. Multas em̄ quidā vt audiū mus n̄ray partiū scdm̄ ingeniū hoīm ex his quæ legunt, veri similitudines capiunt, & ideo diligēter obseruādum est, vt & lex dei cū legit, non scdm̄ priam ingeniū intelligētā legat̄ vel doceat, sunt em̄ multa verba in scripturis diuinis q̄ possunt trahi ad eū sensum quē sibi vnusq̄sq̄ sponte p̄sumpsit, sed fieri nō oportet, non em̄ sensum quē extrinsecus attuleritis alienū, & extraneū debetis quærere, aut quō ip̄m ex scripturaȳ autoritate cōfirmare, sed ex ipsis scripturis sensum capere veritatis. Et ideo oportet ab eo intelligētā discere scripturaȳ q̄ eā à maiori bus scdm̄ veritatē sibi traditā seruat, vt & ip̄e possit ea q̄ recte suscepit cōpetētē asserere. Cū em̄ ex diuinis scripturis integrā q̄s & firmā regulā veritatis suscepit, absurdū nō erit, si aliqd etiā ex eruditōe ac liberalib⁹ cōe studijs quæ forte in pueritia attigit ad assertionē veri dogmatis cōferat, ita tm̄ vt vbi vera didicit, falsā & simulata declinet. Incertū est em̄ etiā iuuenibus vitæ t̄ps, senibus autē iam nec incertū est: nō em̄ dubitat̄ qd̄ quātūcūq̄ est qd̄ putat̄ supeffe breue sit. Et ideo tā iuuenes q̄ senes oportet de cōuersione & p̄nitētā valde eē sollicitos, & satis agere vt de reliquo ornēt aīam suā ornāmētis dignissimis, id ē dogmatibus veritatis de core pudicitia, splēdore iustitiæ, cādore pietatis, alijsq̄ oibus, quibus comptā decet eē rōnabilē mentē. Vnde cōsiliū dātes vestrā pudicā prudentiā hortamur, vt ab apostolicis regulis nō recedatis, sed cōem vitā ducētes & scripturas sanctas recte intelligētes, quæ dño voluistis adimplere fatagatis, & cū ofone assidua dei grām obtinere merueritis. Tunc sine suspitōe mali interitus, vota possint celebrari festiua, Deus autē pacis sit cum omnibus vobis, Amen.

Incipiunt decreta Anacleti pape. de oppressione

eporū, & de accusatōe eporū, & de ordinatōe archiepōrū, & de primatibus,

& de patriarchis eorumq̄ ministris,

D Hic fuit
anno chri
104 tēpo
re Traia
ni impera
toris

NACLETVS seruus Christi Iesu in sede Apostolica Domino seruiēs, ep̄is omnibus, & cæteris cunctis fidelibus qui corā qualē nobiscum sortiti sunt fidē, gratia vobis & pax, atq̄ consolatio multipli cet̄ à Domino in secula. Benedictus deus & pater domini nostri Iesu Christi q̄ scdm̄ magnam misericordiam suam regenerauit nos in spem viuam p̄ resurrectionē Iesu Christi, ex mortuis in hæreditatē incorruptibilē, & incontaminatā, & immarcessibilem conseruatā in cœlis in vobis, qui in virtute dei custodimini p̄ fidē in salutē paratā reuelari in tēpore nouissimo, in quo exultabitis modicum nunc si oportet contristari in varijs tribulationibus, vt probatio vestræ fidei multo p̄ciosior sit auro, qd̄ p̄ ignē probat̄, si tm̄ tribulatiōibus experti p̄bati inueniamini, **Patiētes**

Patientes estote dilectissimi, quia patientia probatione operatur, probatio vero spem, spes autem non confundit. Ecce agricola expectat pretiosum fructum terrae, patienter ferens, donec accipiat temporaneum & ferotinum. Si agricola haec patienter ferunt pro temporalibus fructibus, quanto magis vos pro aeternis patientes esse debetis. Estote ergo patientes, & confirmate corda vestra, ut adueniente iudice Christo, laeti & probati esse valeatis. Nolite in gemiscere in alterutrum, ut non iudicemini. Ecce iudex ante ianuam assistit. Exemplum accipite charissimi laboris & patientiae prophetas, qui locuti in nomine domini sunt. En beatificamus qui sustinuerunt, sufferentiam Iob audistis, & sine domini vidistis, quoniam misericors & miserator dominus est. Tribulationes vestras audiuimus fratres tam per nos quam & per aliorum apocryphos, super quibus valde dolemus, vobisque copatimur, & auxilium ferre, pro ut ipse largitus fuerit qui pro nobis non solum tribulatus, sed etiam passus est, parati sumus. Nolite mirari charissimi qui persecuciones patimini, quasi noui vobis aliquid contingat, sed concitantes Christi passi onibus gaudete, ut in reuelatione gloriae eius gaudeatis exultantes. Si exprobramini in nomine Christi, beati eritis, quoniam est honoris gloriae & virtutis domini, & qui est eius spiritus, super vos regnabit. Nemo autem vestrum patiat quasi homicida, aut fur, aut maleficus, aut alienorum appetitor. Si autem ut Christianus, non erubescat, glorificet autem dominum in isto nomine, quoniam tempus est, ut incipiat iudicium de domo domini. Si autem a nobis primum quod finis eorum qui non credunt dei euangelio. Et si vix iustus saluabit, impius & peccator ubi parebit. Itaque & hi qui patienter fidei creatori commendat animas suas secundum deum voluntate domini in benefactis. ¶ Nam (ut ait beatus Clemens praedictus, antecessor noster) similis est omnibus ecclesiae status nauis magnae, qui per undosum pelagus diuersis locis & regionibus viros portat, ad vnam potestatis regni urbem properare cupientes. Sit ergo nauis autor huius operis ipse deus, gubernator vero sit Christus, tum domini propter officium episcopi impleat, praesens byteri nautae, diaconi dispensatorum locum teneat, hi qui catechizant nautologis conferant. Epibatis autem totius fraternitatis multitudo sit similis. Ipsum quoque mare hic mundus habeat, ventorum vero varietates & turbinum diuersis tetationibus conferant, persecutiones, tribulationes siue pericula fluctibus exequentur. Terreni vero spiritus qui vel de torrentibus, vel de conuallibus spirant, pseudoprophetae & seductores seu prauae doctrinae verba docent, promotoria vero & loca cofragosa hi qui in potestatibus seculi sunt iudices, & pericula minant ac mortes, Rithalassa vero loca qui duplicibus vnde fallacis aestibus verberant dubijs mente & de re promissionum veritate nutantibus conferant, atque his qui irratio nabili fide nostram ratione discutiunt, hypocrisis vero & dolosi pyratibus filis habeant, iam vero rapidus vertex & tartarea charybdis & saxis illisa naufragia ac mortiferae submersiones quid aliud aestimanda sunt quam peccata. Restat igitur ut haec nauis cursu prospero tuta possit portum desiderate vrbem intrare, & ita domino peccata fundere, ut nauigantes mereant audiri. ¶ Audiuimus fratres quod quidam detrahit & accusant sacerdotes domini, cupientes eos danari, non intelligentes forsitan quod iniuria sacerdotum ad Christum pertinet, cuius vice funguntur. Nec hoc aspiciunt quod beatus Petrus princeps apostolorum, instructor noster ait: Deponentes igitur omnem malitiam, & omnem dolum & simulationes & inuidias & omnes detractiones, sicut modo geniti infantes rationabiles sine dolo lac concupiscite, ut in eo crescatis in salutem, & dominus per prophetam inquit, qui vult vitam diligere & videre dies bonos, coerceat linguam suam a malo, & labia eius ne loquantur dolum, &c. Qui autem ista transgrediuntur, profecto transgressores legis domini & contemptores atque inobediētes eius preceptis existunt. Vnde & beatus Iacobus apostolus ait: Si diligitis proximos sicut vos ipsos, bene facitis. Si autem personas accipitis, peccatum operamini, redarguti a lege quasi transgressores &c. Et beatus ac praedecessor noster Clemens vir apostolicus & spiritu domini plenus vnam cum reliquis sanctis collegis suis statuit, dicens: Accusandi vel testificandi licentia denegetur omnibus qui Christianae religionis & nominis dignitatem & suae legis vel sui, propositi normam aut regulariter prohibita neglexerunt. Transgressores enim sponte legis suae, eiusque violatores & recedentes apostatae nominentur. Omnes enim apostatae refutandus est ante reuerentiam suam, non in accusatione recte agendum, aut testimonio suscipiendus quia vir duplex animo inconstans est in omnibus vijs suis. Quicumque autem (ut ait apostolus Iacobus) totam legem seruauerit, offendat autem in vno, factus est reus omnium. Qui autem dixit, non moechaberis, dixit, & non occides. Quod si non moechaberis, occidas autem, factus es transgressor legis, sic loquimini & sic facite, sic per legem libertatis incipientes iudicari. Iudicium enim sine misericordia fiet illi qui non fecit misericordiam, superexcellit autem misericordia iudicio, & dominus ait: Nolo mortem peccatoris, sed ut magis conuertatur, & viuatur. Et multa talia horum scripta. Nemo enim (inquit apostolus) vestrum sibi viuit, & nemo sibi moritur, siue ergo viuimus siue morimur, domini sumus. In hoc enim Christus mortuus est & reuixit, ut & viuorum & mortuorum dominus esset. Tu autem quod iudicas fratrem tuum, aut tu quod spernis fratrem tuum: Omnes enim stabunt ante tribunal domini, scriptum est enim: Viuo ego dicit dominus, quoniam steterunt mihi omne genu, & omnis lingua confitebitur domino. Itaque vnusquisque vestrum per se rationem reddet domino. ¶ Non ergo amplius inuicem iudicemus, sed hoc iudicate magis, nec ponatis offendiculum fratri vel scandalum. Scimus enim quia multa derogatio praevalet, quam derogator credit fide dignus, ideo fratres varijs detractionibus & accusationibus non oportet labefactari iudices & primates ecclesiae, sed magis apostolorum & doctorum

Decreta Anacleti pape.

Et regis informari & roborari, unde iustum est omnes in uniuerso Romanorum orbe doctores legis, ea que legis sunt recta sapere & operari, & non regulas nascetur ecclesie confundi, aut fide aut doctrina apostolorum varijs maculare doctrinis nec fratres infestare. Si autem omnia in hoc seculo vindicata essent, locum diuina iudicia non haberet, superuacuis enim ad beneficia laborat impendens, qui solus certat facibus adiuuare, ideo si aliquis putat domino in hoc placere quod seruos suos accusat, & ut meliores fiant, dicit se hoc agere, in vanum laborat & plus inuidie stimulis agitur quam charitatis, quam gratie plenitudo adiectione non indiget, nec ulla requirit commendationis augmenta. Erigunt ergo doctores conscientias suas, & si quando incertis temporibus opponuntur, sustinent mala que seculis magis sunt ascribenda quam meritis, data enim scimus satanæ potestate, ut seruos Christi cribraret, ut quod de tritico inueniri posset, horreis ingereretur, & quod de paleis ad ignem alimeta transfret, ad vos specialiter dictum est. Nolite timere pusillus grex, placuit patri vestro dare vobis regnum, venit inter vos gladius perfidorum, ut marida ecclesie membra refecaret, & ad celestem gloriam perduceret. Quos habet Christus milites, certamen ostendit, quod triumphum mereant per bella cognoscunt. Scimus autem multos ob id infestare doctores, ut eos perdant & propriae voluntatis placita adimpleant. Non propterea tamen doctores in quantum vires suppetunt ad rectam emulationem, & bona intentione recedere debent, sciens quia beati qui persecutionem patiuntur propter iustitiam, nihil autem illo est pastore miserius, qui luporum laudibus gloriam. Quibus si placere voluerit atque ab his amari delegerit, erit hinc omnibus magna pernicies. Nullus ergo pastorum placere lupis & gregibus omnium potest, perdit enim laboris memoriam mens terrenis obligata carceribus. Sicut artificium in suo opere inuenit mater infamia, ita nouerca eruditio est negligentia. Nullus ergo praedictum alteri faciat, neque quod sibi fieri non vult exerceat. Nemo dicitur de aliquo inueniat, quod in eius actibus non agnoscat. Ego autem labefactam, non solum quietem meam, sed & salutem inimicorum valitudine & rumorum procellis agnosco, potens est diuinitas immensa tempore incerta bono serenitatis amouere. Et quod aliud si Christus passus est pro nobis, nobis relinquens exemplum, ut sequamur vestigia eius, & apostoli passi sunt, sequentes eius exemplum, & reliqui patres, nisi ut sequamur vestigia eius, tamen doctrinam eorum quae exemplum, & patiamur aduersa pro Christo, & cum patribus atque cum fratribus crucem portemus, eorumque tribulationibus compatiamur, ut Christi veri discipuli inueniamur, qui dixit, qui vult post me venire, abneget semetipsum, & tollat crucem suam & sequatur me, & reliquum, presumptio est si dominorum beneficia famuli non sequantur.

C Obsequium ergo aestimandum puto, quod pariturus impendo. Quid enim quod plus creditur filij vocabulum valere quam obsequium, & non quaeritur quod in amoris lance promoueas, sed quale ad praedictum aestimandi nomen apponas, cum apud prudentes frustra sobole diximus, nisi exhibeat quod videtur. Ego vero volo errore meo alienas culpas asserere, ut factum quod doleo admisisse conuincar. Odisti (inquit dominus per prophetam) omnes operantes iniquitatem, perdes loquentes mendacium, Vis sanguinum & dolosum abominabit dominus, ego autem in multitudine misericordiae tuae introibo in domum tuam, adoraboque in templo sancto tuo, in timore tuo. Domine deduc me in iustitia tua propter incitatores meos, dirige ante faciem tuam viam meam, non est enim in ore eorum rectum, interiora eorum infidiae. Sepulchrum patens est guttur eorum, linguam suam lenificat condemna eos deus, decidant a consilijs suis, iuxta multitudinem scelestorum eorum expelle eos, quoniam prouocauerunt te. Et laetent omnes qui sperant in te, in aeternum laudabunt nomen tuum. Et proteges eos, & laetabunt in te qui diligunt nomen tuum, quoniam tu benedices iusto. Domine ut hasta placabilitatis coronabis eum, deo enim sacrificantes perfecte, non debent vexari, sed portari, communi solari, atque ab hominibus venerari. Ipsi autem quando domino sacrificant non solum hoc agere debent sed testes secum adhibeant, ut domino perfecte in sacratis deo sacrificare locis probentur. Ait namque autoritas legis diuinae, vide ne offeras holocausta tua in omni loco quem videris, sed in loco quem elegit dominus deus tuus. Episcopus domino sacrificans, testes (ut fixum est) secum habeat, & plures quam alius sacerdos. Sicut enim maioris honoris gradu fruit, sic maioris testimonij incrementatione indiget. In senioribus quippe diebus aut septem, aut quatuordecim, aut tres diaconos, quae eius oculi dicunt, & subdiaconos, atque reliquos ministros secum habeat, qui sacris induti vestimentis in fronte & a tergo, & presbyteri in regione dextra leuamque contrito corde & humiliato spiritu ac prono stent vultu, custodientes eum a maliuolis hominibus, & consensum eius praebent sacrificio, peracta autem consecratione, omnes communitatem qui noluerint ecclesiasticis carere liminibus. Sic enim & apostoli statuerunt, & sancta Romana tenet ecclesia. Seruite (inquit dominus per prophetam David) in timore, & exultate ei cum timore, adorate pure, ne quando irascatur, & pereatis de via. Ille enim non perit de via qui recte graditur, & praecipua custodit maiorum. Doceri ergo omnes oportet qui domini sacerdotio funguntur, ut caeteros instruant & sibi proficiant, scriptum est enim: Qui docti fuerint, fulgebunt quasi splendor firmamenti, & qui ad iustitiam erudiunt multos, quasi stellae in perpetuas aeternitates. Et abili. Populus autem sciens dominum suum obtinebit & faciet, & docti in populo docebunt plurimos, ipsa enim veritas

ritas per se infert & dicit: Beatus qui nō fuerit scandalizatus in me, ille proculdubio scandalizatus est in deū q̄ recte nō docet, & qui eius scandalizat episcopū vel sacerdotē. Impie namq; agētes sunt impij, neq; intelligunt oēs impij, porrō docti intelligēt, oēs enim inuicē humilitatem insinuate, q̄a deus superbis reficit, humilibus autē dat grām. Nolite (inquit Iohānes apostolus) omni spūi credere, sed probate spūs si ex deo sunt. Quoniā pseudopropheta exierunt in mundū. Et idē ipse alibi ait. Vos quod audistis ab initio, in vobis permaneat, si in vobis permanerit quod ab initio audistis, & vos in filio & patre manebitis. Et hęc est repromissio quā ipse pollicitus est vobis vitā æternā, hęc scripsi vobis de his q̄ seducūt vos. Et vos vnctio quā accepistis ab eo maneat in vobis. Et nō necesse habetis vt aliquis doceat vos, sed sicut vnctio eius docet vos de oibus & vez̄ est, & nō est mendacium, & sicut docuit vos, manete in eo. Et nūc filioli manete in eo, vt cū apparuerit habeamus fiduciā, & nō cōfundamur ab eo in aduentu eius. Si scitis qm̄ iustus est, scitote qm̄ & oīs qui facit iustitiā, ex ipso natus est. Videte quālē charitatem dedit nobis pater, vt filij dei noiēmur & simus, propter hoc mundus non nouit nos, q̄a nō nouit eū, Charissimi nūc filij dei sumus & nondū apparuit qd̄ erimus. Scimus quoniā cū apparuerit, similes ei erimus, qm̄ videbimus eū sicuti est. Et oīs q̄ habet spem hanc, iō sanctificat se, sicut & ille sanctus est. Omnis qui facit peccatū, & iniquitatē facit, & peccatū est iniquitas, & scitis q̄a ille apparuit vt peccata tolleret, & peccatū in eo non est. Omnis q̄ in eo manet, nō peccat, & oīs qui peccat, non vidit eū, nec cognouit eū. ¶ Filioli nemo vos seducat

A Qui facit iustitiā, iustus est, sicut & ille iustus est. Qui facit peccatū ex diabolo est; qm̄ ab initio diabolus peccat, in hoc apparuit filius dei, vt dissoluat opera diaboli. Omnis q̄ natus est ex deo, peccatū non facit, quoniā semina ipsius in eo manet, & nō potest peccare, quoniā ex deo natus est. In hoc manifesti sunt filij dei & filij diaboli. Oīs q̄ non est iustus, nō est ex deo, & q̄ nō diligit fratrem suū, quoniā hęc est annuntiatio quā audistis ab initio, vt diligamus alterutrū, nō sicut Cain q̄ ex maligno erat, & occidit fratrem suū, & propter hoc occidit eū, quoniā opera eius maligna erant, fratris autē iusta. Nolite mirari frēs si odit vos mundus. Nos scimus quoniā translati sumus de morte ad vitā, q̄a diligimus fratres, q̄ non diligit manet in morte, oīs q̄ odit fratrem suū, homicida est. Et scitis quoniā oīs homicida nō habet vitā æternam in semetipso manentē. In hoc cognouimus charitatē dei, quoniā ille pro nobis animā suā posuit, & nos debemus pro fratribus aias ponere. Qui habuerit substantiā huius mundi & viderit fratrem suū necessitatē habere, & clauerit viscera sua ab eo, quomodo charitas dei manet in eō? Filioli nō diligamus verbo, neq; lingua, sed opere & veritate. In hoc cognoscimus qm̄ ex veritate sumus, & in cōspectu eius suadebimus cordi nostro, quoniā si reprehēderit nos cor nostrū, maior est deus corde nostro, & nouit oīa. ¶ Charissimi, si cor nostrū non reprehēdit nos fiduciā habemus ad deū, & quicquid petierimus, accipiemus ab eo, si mandata eius custodimus, & ea q̄ sunt placita coram eo facimus. Et hoc est mandatū eius, vt credamus in noīe filij eius Iesu Christi & diligamus alterutrū, sicut dedit mandatū nobis. Et qui seruat mandata eius in illo manet, & ipse in eo, & in hoc scimus qm̄ manet in nobis de spū quem dedit nobis, & sicut deus creator q̄ hominem ad similitudinē suā creauit, est charitas, est bonus, iustus, patiens, atque mitis & misericors, & cætera sanctarū virtutum insignia, quæ de eo leguntur, ita homo creatus est, vt charitatē haberet, vt bonus esset & iustus, vt patiens atq; mitis, mundus, & misericors foret. Quas virtutes q̄to plus quisq; in seipso habet, tāto propius est deo & maior est, ac sui cōditoris gerit similitudinē. Si vero (qd̄ absit) aliquis p̄ deū vitioꝝ & diuortia criminum ab hac nobilissima sui cōditoris similitudine degener aberrat, tunc fiet de eo quod scriptū est. Homo cū in honore esset nō intellexit, cōparatus est iumētis insipientibus, & similis factus est illis. Quis maior honor potuit homini esse q̄ vt ad similitudinē sui factoris cōderet & eisdē virtutū vestimētis ornaret, quibus & conditor de quo legit. Dñs regnauit decorem indutus est id est, omnium virtutum splendore & totius bonitatis decore ornatus, vel quod maius homini potest eē dedecus aut infelicioꝝ miseria q̄ vt hac similitudinis gloria sui conditoris amissa, ad informē & irrationabilem brutorū, iumētōꝝq; similitudinē delabatur. Quapropter quisq; diligētius atēdat primæ cōditionis suæ excellētiā & venerandā sanctæ trinitatis in seipso imaginē agnoscat, honorēq; similitudinis diuinæ ad quā creatus est nobilitatē moꝝ, executionē virtutū, dignitatē meritoꝝ habere cōtendat, vt qm̄ apparuerit qualis sit tunc similis ei appareat q̄ se mirabiliter ad similitudinē suā in primo Adā condidit, mirabilisq; in secundo reformauit. Oīs ergo homo qui ad imaginē dei factus est, illum debet imitari, cuius ad imaginem conditus est, illius debet sequi vestigia, qui eū ad imaginē sui condidit. Consiliariū vero ac p̄ rectorē meliorē reperire non poterit, q̄ illum qui eum ad imaginem sui condidit, qui eū pretioso sanguine suo redemit, & propter eū homo fieri nō est dedignatus, quē proculdubio intueniet si in eū totā spem iuxta Psalmistæ vocē proiecerit, ait nāq; proñce super dñm curam

C 2 tuam

Decreta Anacleti pape.

tuam, & ipse te enutriet, nec dabit in æternū fluctuationē iusto. Omnis em̄ homo in sua causa deficiens, & in suis hæsitās consilijs querit sibi amicū fidelē, in cuius consilijs confidat, q̄ in suis diffidebat, & talē fiduciā habet in illo, vt omne secretū sui pectoris ei pandat & aperiat.

C ¶ Quid dulcius est q̄ vt habeas illū cum quo oīa possis loqui vt tecum? Si ista cum hominibus fiunt, quanto magis cum deo hoc est agendū, qui omnes vult saluos fieri & neminem perire? Nā si veraciter deū credimus, eūq̄ diligimus vt debemus, & proximos sicut nosmetipsos in eū quoq̄ totā spem proiecerimus nostrā, ipse nos eripiet & consolabit. Et sicut per angelum suū Abacuch prophetā cū prandio in lacū leonū ad Danielē vatē misit, & Philippū vnū de septē diaconibus ad Eunuchū, ita dabit nobis cōsolationē & liberationē. ¶ Hæc sectamini charissimi, & nulli vnq̄ nocere. Fratres estis, inuicē vos diligite vt veri dei discipuli effici mereamini. Nā q̄ rancida corda viroz inficit, malitiā inter hoies spargit, & q̄ detrahit fratrem suum, hic homicida est. Et q̄ abstulerit aliqd̄ p̄ri vel matri, dicitq̄ hoc p̄ctm̄ nō esse, homicidæ partiiceps est. ¶ Pater noster sine dubio deus est, q̄ nos creauit: mater nostra vero ecclesia, q̄ nos à baptisimo sp̄ialiter regenerauit. Ergo q̄ Christi pecunias & ecclesiæ rapit, aufert, vel fraudat, homicida est, atq̄ homicida añ cōspectū iusti iudicis esse deputabit, q̄ rapit pecuniā proximi sui, iniquitatē operat, qui autē pecuniā vel res ecclesiæ abstulerit, sacrilegiū facit. Priuilegia em̄ ecclesiæ & sacerdotū sancti apostoli iussu saluatoris intemerata & inuiolata eius decreuerūt manere ip̄ibus. ¶ Leges ecclesiæ ap̄lica firmamus autoritate & pegrina iudicia submouemus, vnde & dñs m̄tionē faciēs Loth p̄ Moysen loquit, dicēs: Ingressus es (q̄ dā inquit) vt aduena nunqd̄ vt iudices: Vn aquæ q̄ puincia tā iuxta ecclesiasticas q̄ iuxta seculi leges suos debet iustos & nō iniquos habere iudices, & nō extremos, nisi apostolicæ sedis huius decreuerit autoritas, q̄tinus quicq̄ causam habuerit apud suos iudices iudicet & nō ad alienos caua vagādī stimulatē propter suā vitā despiciēs patriā trāseat. ¶ Sed ad duodecim eiusdē puinciae iudices, ad quos iudiciū oēs causæ ciuitatū referunt, deferat negotiū. Si autē fuerit ecclesiasticū ap̄d ep̄os interueniente primatē, siquidē maior causa fuerit, si vero minor metropolitano, si vero fuerit seculare apud eiusdē ordinis viros iudicio tā ep̄oz, cū ap̄us priuatoz christianoz causas magis ecclesiis deferri, & ibidem sacerdotali iudicio terminari voluit. Omnis em̄ oppressus libere sacerdotū si voluerit appellet iudiciū & à nullo prohibeatur, sed ab his fulciat & liberetur. Si autē difficiles causæ aut maiora negotia orta fuerint, ad maiorē sedē referantur, & si illic facile discerni nō potuerint aut iuste terminari, vbi fuerit summorū congregata congregatio, quod per singulos annos bis fieri solet & debet iuste & deo placite corā patriarcha aut primatē ecclesiastico & corā patricio secularia iudicent negotia in cōmune. Quod si difficiliores ortæ fuerint quæstiones aut ep̄oz vel maiorū iudicia aut maiores causas fuerint ad sedē apostolicā si appellatū fuerit, referant, qm̄ apostoli hoc statuerunt iussione saluatoris, vt maiores & difficiles quæstiones semper ad sedē deferantur apostolicā, super quā Christus vniuersam cōstruxit ecclesiā, dicente ipso ad beatum principē apostolorū Petrū. Tu es (inquit) Petrus, & super hanc petrā ædificabo ecclesiam meā, & reliqua. Sit ergo fratres cōstātia nostra aduersus contentiones eoz q̄ aduersa sapiunt & non quæ dei sunt sapiunt, & erit fortior petra cōstātia nra, sicut scriptū est, ne timueritis ab eis, neq̄ terreamini à facie eoz; qui corpus occidunt, animā autē nō possunt occidere. Quod autē in aure auditis, p̄dicate in lumine, illū timentes qui potest animā & corpus occidere, & mittere in gehennā. ¶ Fratres mei in carne ambulantes non secundū carnē militamus. Arma em̄ militiæ nostræ, non carnalia, sed potentia deo ad destructionē munitioū consilia destruentes & omnē exaltationē extollentē se aduersus scientiam dei, & in captiuitatem redigentes omnē cogitationē in obsequium Christo perducentes. De cætero fratres confortamini in dño & in potentia fortitudinis eius, vt pax vobis multa & grā à deo & dño nostro Iesu Christo ministret. Amplectimur & osculamur ac si p̄sentes charitatē vestrā in vnitatē sp̄us, in vinculo pacis, & charitatis Ch̄i. Propter qd̄ charissimi expectantes, satagate immaculati & inuiolati inueniri in pace, & dñi nostri longanimitatem salutē arbitramini. Sicut & charissimus noster Paulus secundū datā sibi sapientiā scripsit vobis sicut & in oibus ep̄istolis loquens in eis de his, in quibus sunt quæ dā difficilia intellectu, quæ indocti & infstabiles deprauant, sicut & cæteras scripturas ad suā perditionē. Vos ergo fratres præscientes custodite ne insipientiū errore traducti excidatis à propria firmitate. Crescite vero in grā & cognitione dñi nostri Iesu Christi & saluatoris. ¶ Vos autē charissimi memores estote verborū, quæ prædicta sunt ab apostolis dñi nostri Iesu Christi, q̄ dicebant vobis quoniam in nouissimo tempore venient illufores secundū desideria sua ambulantes in impietate, hi sunt qui segregant semetipsos animales sp̄m̄ non habentes, vos autē charissimi superædificātes vosmet ipsos sanctissimæ vestræ fidei in sp̄u sancto orantes. Ipsos vos in dilectione dñi seruate expectātes misericordiā dñi nostri Iesu Christi in vitā æternā. Et hos quidē arguite iudicatos, illos

vero

vero saluate de igne rapientes, alijs aut miseremini in timore odientes eā q̄ carnalis est maculata tunicā. Ei aut qui potens est vos conseruare sine peccato, & cōstituere an̄ cōspectū gloriæ suæ immaculatos, in exultatōe soli deo saluatori n̄ro p̄ Iesum Christū dām nostrę gloria, magnificētia, & imperiū, & potestas ante oīa secula nūc & per oīa secula seculorū. Amen.

Item epistola Anacleti pape. De ordinatione

Archiepōrū, & reliquorū epōrū, atq; sacerdotū, De fide, cæterisq; causis.

Anacletus episcopus vniuersis episcopis in Italia constitutis. Quoniā apostolicę se-
dis debitā reuerentiā erga me charitas vestra distribuit, q̄a plurimū charissimi filij
præbuis. Nā licet ecclesię in qua sanctus ap̄tus residens docuit quodāmodo nos
gubernacula teneamus, tñ profitemur nos honore & sanctitate minores esse, & p-
pterea omnino festinamus, vt ad gloriā eius beatitudinis peruenire possimus. Igitur consulta
tionibus vestris plenius respondissemus si licuisset, sed infirmitatis ac reliquarū oppressiōnū
onere pressi breuiter prout dñs tribuit, & vt à beato Petro principe ap̄tologū sumus instru-
sti, à quo & presbyter sum ordinatus scribere vobis (sicut petistis) non denegauimus. ¶ Or-
dinationes episcoporū autoritate apostolica ab oibus qui in eadem fuerint prouincia episco-
pis, sunt celebrandę. Qui simul conuenientes scrutiniū diligenter agant ieiuniumq; cū om-
nibus celebrent precibus, & manus cū sanctis euangelijs, quę prædicaturi sunt imponentes,
dominica die hora tertīa orantes, sacraq; vnctiōe, exemplo prophetarū & regū capita eorū
more ap̄tologū, & Moyfi vnctentes, q̄a omnis sanctificatio cōstat in spū sancto, cuius virtus
inuisibilis sancto chrismate est permixta, & hoc ritu solennē celebrent ordinationem. Quod
si simul oēs conuenire minime potuerint, assensum tñ suis precibus præbeāt, vt ab ipsa ordina-
tione aīo non desint. Porro & Hierosolymitarū primus archiepiscopus beatus Iacobus qui iu-
stus dicebat, & secundū carnē, dñi nuncupatus est frater, à Petro, Iacobo & Iohanne ap̄osto-
lis est ordinatus. Successoribus videlicet dātes formā eorū, vt non minus q̄ à tribus episcopis,
reliquisq; oibus assensum præbētibus vllatenus episcopus ordinetur, & cōmuni voto ordina-
tio celebretur. ¶ Reliqui vero sacerdotes à proprio ordinent ep̄o, ita vt ciues & alij sacerdo-
tes assensum præbeant, & ieiunātes ordinationē celebrent, similiter & diaconi ordinent. Cæ-
terorū aut graduū distributiō triū veraciū testiū episcopi scilicet probatōe sufficere potest.
Accusatiō quoq; eorū super qua nos consulere voluistis nō nisi ab idoneis & probatissimis vi-
ris, q̄ & suspitiōibus & sceleribus careāt fieri debet, q̄a dñs sacri sui corporis tractatores à vi-
libus & reprobis & nō idoneis personis infamari noluit nec calūniari permisit, sed ipse p̄prio
flagello peccantes sacerdotes à tēplo eiecit, vnde liquet q̄ summi sacerdotes, id est, episcopi,
à deo sunt iudicādi, nō ab hūanis aut prauę vitę hoibus lacerandi, sed potius ab hoibus fide-
libus portandi, ipso dño exemplū dante, qñ per seipsum & non per aliū vendentes & emētes
eiecit de templo, & mensas nummulariorū & cathedras vendentiū proprio euertit flagello &
eiecit de templo. Et sicut alibi ait. Deus stetit in synagoga deorū, in medio autē deos decernit,
Et alibi. Ego dixi dñi estis & filij excelsi oēs, nullus em̄ (vt reor) inuenit inter nos qui velit suū
seruū ab alio q̄ à se iudicari. Quod si præsumptū fuerit, aut multa ipse indignatione irascit, aut
potius vltionē querit super eo. Si vero hoc inter homines agitur, quid putatis faciet deus deo-
rum, & dñs dominantū qui vltionem suorū promisit non differre seruorū. Vnde & ipse p̄ p̄-
phetam loquitur, dicens, Deus vltionū dñs deus vltionum libere egit, & reliqua. Et ap̄tologus
inquit. Tu q̄ es qui iudicas seruū alienum? suo enim dño stat aut cadit, & ipse. Nolite iudicare
inuicē, sed hoc iudicate magis ne ponatis offendiculū fratri vlt scandalum. Et dñs per prophe-
tam inquit. Qui vos tangit, tangit pupillam oculi mei. Nam si aliquis nunc in malum oculos
alicuius principis incipit tractare, manifeste reus maiestatis iudicā, & infamis efficit, aut po-
tius capitali sniæ subiacet. Hęc fratres valde cauenda sunt & q̄ homines nolunt sibi fieri deo-
deorū non debent inferre, ne forte irascatur dñs, & faciat vindictā eorū, etiam in eos qui non
peccauerunt, q̄a perit sapiissime iustus pro impio. Imitandus est etiā propheta, per quem dñs
ait. Perambulabo in simplicitate cordis mei in medio domus meę, non proponēbā corā ocu-
lis verbū os Belial, detrahentē in abscondito sodalem suū, hunc interficiēbā, & hi cauēdi sunt,
de q̄bus Salomon ait. Sicut noxius est q̄ mittit lanceas & sagittas in mortē, sic vir q̄ fraudulen-
ter nocet amico suo, & cū fuerit deprehensus, dicit, ludens feci, sicut carbones ad prunas, & li-
gna ad ignē, sic hō iracundus suscitāt rixas, verba susurrōnis qua simplicita & ipsa perueniūt ad
intima ventris. Et si detractores quorūq; grauit̄ iudicantur & in perditōis laqueū cadunt,
multo magis laceratores & detractores atq; accusatores memoratorū eius famulorū atq; ple-
cutorū

Ordo accusationis.

cutoꝝ dānant & in baratū, nisi se correxerint & p̄ eoꝝ satisfactionē cōdignā egerint p̄cēnitentiā, indubitāter vadūt & vindicibus flāmis exurunt. Quapropter oportet oēs ab his cauere, & nō solū nō facere, sed nec faciētibus cōsentire, q̄a nō solū q̄ faciūt dānant, sed q̄ cōsentiūt faciētibus, de talibus & his similibus ipsa veritas ait, vulpes foueas habēt, & volucres cœli nidōs, filius aut̄ hoīs nō habet vbi caput suū reclinet. i. in talibus nō habitat dñs, nec ipsi manent in eo, & Salomon loquit̄ dicēs. Qui fodit foueā, incidet in eā, & q̄ voluit lapidē, reuertet̄ ad eū. Lingua fallax nō amat veritatē, & os lubricū operat̄ ruinas, Graue est saxū & onerosa arena, sed ira stulti vtroq; grauior, hoīem q̄ calūniat̄ aīe sanguinem si vsq; ad lacū fugerit, nemo sustinet, q̄ se iactat & dilatat, iurgia cōcitāt, q̄ sperat in dño, sanabit, q̄ cōfidit in corde suo stultus est, q̄ aut̄ gradit̄ sapiēter, ipse saluabit, q̄ fortiter p̄mit vbera ad eliciendū lac, exprimit butyꝝ, q̄ vehemēter emūgit, elicit sanguinē, & q̄ prouocat iras, producit discordias.

C ¶ Ordo Accusationis.

¶ Hęc & alia periculosa considerantes apostoli, statuerunt, ne facile cōmouerentur aut lacerarentur vel accusarent colūx̄ sanctæ dei ecclesiæ, q̄ apostoli & successores eoꝝ non immerito dicuntur. Sed si quis aduersus eos vel ecclesias eoꝝ commotus fuerit, aut causas habuerit, prius ad eos recurrat charitatis studio, vt familiari colloquio cōmoniti ea sanēt quæ sananda sunt, & charitatiue emendēt quæ iuste emendanda agnouerint. Si aut̄ aliqui eos priusq; egerint, hęc lacerare, accusare, aut infestare p̄sumpserint, excommunicentur & minime absoluantur anteq; per satisfactionem (vt iam dictū est) condignam egerint p̄cēnitentiā, quoniam iniuria eoꝝ ad Christum pertinet, cuius legatione funguntur, nec hoc mix, quia si quisq; nostrū cuidā seruoꝝ legationē iniungeret, & a quoq; impediretur aut subditoꝝ suoꝝ despicietur, mox indignatus irasceret, aut talia, prout posset, vindicaret, & ad iniuriam ac contumeliā suam hoc factū reputaret, & talionē (si in p̄senti non posset) futuris temporibus redderet. Nā si in hominis causa hęc fiunt, quid putatis deus faciet de suis q̄ nec capillum capitis eorū perire dixerit? vnde & dñs per Naum prophetā loquitur dicens. Deus æmulator & vlciscens dñs, & habens furorem vlciscens dñs in hostes suos, & irascens ipse inimicis suis ante faciem indignationis eius quis stabit, & quis resistet in ira furoris eius? Indignatio eius effusa est sicut ignis & petreæ dissolutæ sunt ab eo. Bonus est dñs & confortans in die tribulationis & sciēs sperantes in se, & reliqua. Quæ dā aut̄ ex his iam illis fratribus scripsimus, quæ totiens sunt replicanda quotiēs fuerint necessaria.

D ¶ Electionē quoq; (vt supra memoratum est) summōꝝ sacerdotū sibi dñs reseruauit, licet electionē eoꝝ bonis sacerdotibus & sp̄ialibus populis cōcessisset. Electionē em̄ illoḡ taliter apostolus fieri iubet, si quis sine crimine est vnus vxoris viz filios habentē fideles, nō i accusatione luxuriæ, aut non subditos, & reliqua. Si em̄ sine crimine sacerdos eligi p̄cipit, nullatenus ab hoibus criminibus irretitus accusari aut calūniari p̄mittitur, nec ab alijs q̄ ab his q̄ sine crimine sunt & iusta electione si necessitas fuerit, aut ipsi volēdo dño seruire elegerint, sacerdotesq; sine crimine fieri & ordinari possint, & tales per oīa fuerint quales eligi sacerdotes iubent. Porro & Moyſi p̄cipit vt eligat p̄byteros, vnde & in proverbijs dñi gloria senū canicies. Hęc vero canicies sapientiā designat, de qua scriptū est. Canicies hoīm prudentia est, cūq; nongentos & amplius annos ab Adā vsq; ad Abrahā vixisse hoies legerimus, nullus alius primus appellatus est p̄byter, id est senior, nisi Abrahā q̄ multo paucioribus vixisse annis cōuincit, non ergo propter decrepitā senectutē, sed propter sapientiā p̄byteri nominantur. Initium em̄ sacerdotij Aaron fuit, licet Melchisedech prior obtulerit sacrificiū, & post hunc Abrahā, Isaac, & Iacob. Sed hi spontanea voluntate nō sacerdotali autoritate ista fecerunt.

E ¶ Ceterū Aaron primus in lege sacerdotali nomē accepit primusq; p̄tificiali stola indutus, victimas obtulit, iubēte dño ac loquēte ad Moyſen: Accipe (ingt) Aaron & filios eius, & applicabis ad ostiū tabernaculi testimonij. Cūq; laueris patrē cū filijs aqua, idues Aarō vestimētis suis. i. lineā tunicā & suphumeralē & rōnale qd̄ constringes baltheo, & pones thyarā in capite eius, & laminā sanctā sup thyarā, & oleū vnctionis fundes sup caput eius, atq; hoc ritu cōsecrabit̄ dño. Filios quoq; illius applicabis & indues tunicis lineis cingesq; baltheo Aarō & liberos eis & ipones mitras eius, erūtq; sacerdotes mihi religine p̄petua. Quo loco cōtēplari optet Aaron summū sacerdotē. i. episcopū fuisse, porro filios eius p̄byteroꝝ demonstrasse figuram. Hoc enim fuit inter Aaron summū sacerdotem & filios eius qui sacerdotes erāt, quod Aaron super tunicā accipiebat poderem, stolā sanctā, & coronam aureā, mitrā & zonā aureā, & superhumeralē, & reliqua quæ p̄fixa sunt, filij autem Aaron super tunicas lineas cincti tantūmodo & thyarati assisteāt sacrificio dñi, in nouo autē testamento post Christū dominū nostrum à Petro sacerdotalis cœpit ordo, q̄a ipsi primo pontificatus in ecclesia Christi datus est, dicente dño ad eū. Tu es (ingt) Petrus & super hanc petrā ædificabo ecclesiā meā, & portæ inferi nō p̄ualebunt aduersus eā, & tibi dabo clauē regni

regni celoz. Hic ergo ligandi, atq; soluendi potestate primus accepit à dño, primusq; ad fidē populū grā dei virtute suæ p̄dicatōis adduxit. Cæteri vero apostoli cū eodē pari consortio honorē & potestātē acceperunt, ip̄mq; principē eoz eē voluerunt. Qui etiā iubēte dño in toto orbe dispersi Euangeliū p̄dicauerunt, ip̄s quoq; decedētibus in locū eoz successerunt ep̄i, quoz ordinatio p̄taxato fieri debet ordine & modo, quos q̄ recipit & verba eoz dñi recipit. Quiaū eos spernit, eū à quo missi sunt, & cuius fungunt legatōe spernit & ip̄e indubitātē spernet à dño. ¶ Vidētes autē ip̄i apostoli messem eē multā, & operarios paucos rogauerunt dñm messis vt mitteret oparios in messem suā. Vnde electi sunt ab eis septuaginta discipuli, quoz typū gerunt psbyteri, atq; in eoz locū sunt constituti in Ecclesia, de quoz ordinatōe, & reliquoz ministroz dixisse supra sufficiat. ¶ Porro q̄ ep̄s non ab vno, sed à cunctis consensu, aut p̄ntia comprouincialium est ordinandus, & nullatenus minus q̄ à tribus cæteris consentiētibus cunctis, idcirco instituēte dño fieri iubet, ne aliqd contra fidē Ecclesiæ vnus tyrannica autoritas moliret, & regula vel fides confunderet credentiū. ¶ Prouinciæ autē multo ante Chrī aduētum tpe diuisæ sunt maxima ex parte, & postea ab Apostolis, & beato Clemēte p̄decessore n̄ro, ipsa diuisio est renouata, & in capite p̄uinciaz vbi dudū primates legis erant seculi ac prima iudiciaria p̄tās, ad quos q̄ p̄ reliquas ciuitates cōmorabant, quādo eis necesse erat qui ad aulā Imperatoz, vt regū confugere non poterant, vel qbus p̄missum non erat, confugiebant, p̄ opp̄sionibus suis, vel iniustitijs suis, ip̄osq; appellabant, quotiēs opus erat, sicut in lege eoz p̄ceptū erat, ip̄s quoq; in ciuitatibus vel locis n̄ris, p̄riarchas vel primates q̄ vnā formam tenēt, licet diuersa sint noia, leges diuinæ & Ecclesiasticæ poni, & eē iustæ sunt, ad quos ep̄i si necesse fuerit confugerēt, eosq; appellarēt, & ip̄i primatū noie fruerent, & non alij. Reliquæ vero metropolitanæ ciuitates, q̄ minores iudices habebant, licet maiores comitibus eēt haberēt metropolitanos suos, q̄ p̄dictis iuste obedirēt primatibus, sicut in legibus seculi olim ordinatū erat, q̄ non primatū, sed aut metropolitanoz, aut archiep̄oz noie fruerent, & licet singulæ metropoles ciuitates suas p̄uincias habeant, & suos metropolitanos iudices h̄re debeant, ep̄os sicut prius metropolitanos iudices habebāt seculares, primates tamen, vt p̄fixū ē, & tūc & nūc h̄re iustæ sunt, ad q̄s post sedē aplicā summa negotia cōueniant, vt ibidē qbus necesse fuerit, releuent, & iuste restituant, & hi q̄ iuste opprimunt, iuste reforment, atq; sulciant ep̄ozq; causę, & summoz negotioz iudicia (salua aplicę sedis autoritate) iustissime terminent. Hæc ab antiq; hæc ab Ap̄l̄s, hæc à sanctis p̄ribus accepimus, vobisq; (vt postulastis) rimanda & futuris tenēda t̄pibus mittimus, & reliq; fratribus p̄dicanda, ac cūctis fidelibus tradēda mādāmus, ne pastoz imperitia q̄ sequunt deteriores fiāt dicēte dño p̄ p̄phetā: Ip̄i pastozes ignoraauerūt intelligētīā, quos rursus dñs detestat, dicēs: Et tenētes legē nescierunt me. Nesciri ergo veritas se ab eis conquerit, & nescire se principatū nesciētium p̄testat, quia p̄fecto hi q̄ ea quæ sunt dñi nesciunt, à dño nesciunt Paulo attestante q̄ ait: si quis ignorat, ignorabit: hinc & P̄salmista nō optantis anō, sed p̄phetantis mysterio, denuntiat, dicēs: Obscurent oculi eoz ne videant, & dorsum eoz semp incurua, obscuratis ergo oculis dorsum flectit, qm̄ cum lumē sciæ p̄dunt q̄ p̄ceunt sine dubio ad portanda p̄ctōz onera inclinant sequētes. Hic ergo inter manus latronū, & dētes furētīū lupoz vt cūq; versamur. Ideo docere alios & nos ip̄os (put dñs dederit) p̄uidere debemus. Sanē p̄cussor ille d̄f doctoz, q̄ sermone inutuli consciām p̄cutit ifirmoz. Ideo tenere vos & oēs fideles oportet eum q̄ scdm̄ doctrinā est fidelē sermonē, vt potēs fit cōsolari in doctrina sancta, & cōtradictēs redarguere, & recte viuētes, atq; rectam fidē tenētes cōsolidare. Illis ergo q̄ dicunt qd̄ filius in eo minor est, quia p̄phetā inq̄, verbum faciet dñs breuiatum vnuerſo orbi, ita respondendum est diuinis testimonijs.

De Episcopis: et primatibus: et patriarchis: eorumq; ministris.

VERBUM breuiatum quod dominus faciet super terram non minutionem deitatis in filio dei significat, sed dispensationem susceptæ carnis annuntiat, in quali dispensatione non solum patre hominis filium, sed etiam angelis legimus, minoratum Paulo attestante Apostolo. Eum autem, inquit, modice minus ab angelis minoratum vidimus Iesum, propter passionem mortis gloria & honore coronatum. Et infra: Propter quam causam non confunditur fratres eos vocare, dicens: Annuntiabo nomē tuum fratribus meis, in medio Ecclesiæ laudabo te, & p̄pheta inq̄: minorasti eū paulominus ab angelis, gloria & honore coronasti eum, & vt verbum dei patris breuiatū in filio non esse doceamus, hanc Esaiæ p̄phetæ volumine approbamus sniam. Nunqd̄ abbreviatus factus est sermo meus, aut paruus, vt nō possim redimere, aut nō est in me virtus ad liberandū, dicit dominus

C 4 omnipotēs,

Epistola eiusdem Anacleti pape.

omnipotens, & iteꝝ: Hæc dicit dñs omnipotēs: Nunq̄ abbreviata est manus mea, vt saluare non possit: Aut non p̄t viuificare cor humilium & sp̄m contritos. Et vt brachium p̄ris quæ manus est filium eē doceret, intulit, dicēs: Parauit dñs brachium sanctū suum in oculis oīm gē tium, & videbunt oēs fines terræ salutare eius. Nam & in nouissimo tpe hic sensus nō inaniter poterit coaptari, in quo tpe dñs ex cœlesti aula ac empireo domicilio pessimi dæmonis iā ferre dedignans tyrannidē in creaturas suas crudelissime sæuientē plasmati condolēs, ac suæ immēxæ charitatis thesaur̄ referare volēs in castissimæ virginis purissimū vtēꝝ: omnis thori virilis nescium inenarrabili mysterio, p̄ redēptione nra carnē suscipiēs aduenit, vt & illum q̄ habebat mortis imperium sua morte destrueret, & eos quos in tenebris & vmbra mortis captiuos subegerat, virtutis suæ potētia in ip̄o paruo & exiguo tps spacio liberaret. De hoc etiam exiguo tpe discipulos instruebat, dum eos in lucē (cum adhuc tps haberēt) incedere p̄monebat. Pueri (inqt) nouissima hora est, dum lucē habetis, ambulate in lucē, ne vos tenebræ comp̄ hēdant. Et in canonicis Apostolor̄ legit̄ epistol̄is: Filioli nouissima hora ē, quia multi pseudo p̄phetæ exierunt, in hunc mundū. Et Paulus apostolus: Tēpus em̄ breue ē. Et iteꝝ: p̄terit em̄ figura huius mundi. Et iteꝝ: Omnia hæc ad correctionē vram facta sunt, in quos fines seculor̄ obuenerunt. Nam dñs in ip̄a ofone dñica breuiavit nobis sermonē, dum nos à multiloquio p̄hibens pauca docuerit quæ trinēt ad salutē. Cum oratis (inqt) nolite multum loqui. Et infra: Vos aut̄ cum oratis, dicite: Pater noster q̄ es in cœlis, &c. Non em̄ p̄pheta filium dei in hoc capitulo minoratum designauit in verbo, qm̄ ip̄e in p̄phetis retro tpe loquebat, qui etiā nunc p̄ apostolos & apostolicos viros nouissimo tpe loquit. Ego (inqt) q̄ loquebar in seruos meos p̄phetas, ecce assum. Et alius p̄pheta: Sicut est ab initio vsq; in seculum, neq; adiectum est ei, neq; minuet illi, quoniam ip̄e est dominus creaturæ suæ. Ecce quale verbum breuiatum fecit dominus in orbe terrar̄: non quia vt illi putant inferiorē p̄i intimaret hominibus filium, sed quia nouissimum eius annuntiaret aduentum. Si ergo (vt p̄dictum est) Aaron filij p̄sbyteror̄ figuram gestabant, & Aaron summi sacerdotis, id ē, Ep̄i Moyses indubitanter Ch̄i tenebat formam, quoniam fuit similitudo mediatoris domini dei, q̄ est inter deum, & hominem Iesus Christus, qui est verus dux populor̄, & verus princeps sacerdotum, & Dominus p̄tificum, cui est honor & gloria in secula seculor̄, Amen.

Eiusdem Anacleti epistola: de patriarchis et primatibus ac reliquis Episcopis, & quo Ecclesia Romana cardo & caput omnium Ecclesiarum sit.

C **A** NACLETVS seruus Ch̄i Iesu, in Apostolica fede à dño constitutus, & à sancto Petro apostolor̄ principe p̄sbyter ordinatus, oibus ep̄is ac reliquis Ch̄i sacerdotibus salutē. ¶ Benedictus deus, & p̄f̄ domini nri Iesu Ch̄i, qui bñdixit nos in omni bñdictione sp̄uali in cœlestibus in Ch̄o. Sicut elegit nos in ip̄o ante mundi constitutionē, vt essemus sancti & immaculati in conspectu eius in charitate, p̄destinans nos in adoptionē filior̄: p̄ Iesum Ch̄m, in ip̄m sc̄dm̄ p̄positum voluntatis suæ, in laudē gloriæ, gr̄æ suæ, in qua gratificatus est nobis in dilecto filio suo, in quo habemus redēptionē, p̄ sanguinē eius remissionem peccator̄: secundum diuitias gr̄æ eius, quæ abundauit in nobis, in omni sapia, & prudētia, vt notum nobis faceret sac̄m̄ voluntatis suæ secundum bñplacitum eius, quod proposuit in eo in disp̄satione plenitudinis tempor̄: instaurare omnia in Ch̄o, quæ in cœlo, & quæ in terra sunt in ip̄o. In quo etiam sorte vocati sumus, p̄destinati secundum p̄positum eius qui omnia operat sc̄dm̄ consilium voluntatis suæ, vt simus in laudē gloriæ eius q̄ ante sperauimus in Ch̄o. De primatibus charissimi sup̄ qbus me qdam vrm̄ consulerunt & ap̄lica auctoritatis (qua licet indigni dño disp̄sante fungimur) decretum postulauerūt aut si eē deberēt, aut non, quantū hactenus de his à b̄to Petro ap̄to, & à reliquis ap̄tis, ac à b̄to Clemēte nro sc̄to p̄decessore & martyre nouimus statutū, denegare vobis minime possumus. Et q̄s est qui quærētibus fratribus denegare possit dubitationes, vel necessitates eorum?

D ¶ Sacerdotū fr̄es ordo bipertitus est, & sicut dñs illum constituit à nullo debet p̄turbari. Scitis aut̄ à dño apostolos eē electos, & constitutos, & postea p̄ diuersas puincias ad p̄dicandū disp̄satos. Cum vero messis cœpisset crescere, vidēs paucos eē operarios, ad eor̄ adiuuētum septuaginta eligi, p̄cepit discipulos. Ep̄i vero domini apostolor̄, p̄sbyteri quoq; septuaginta discipulor̄ locum tenēt. Ep̄i autē non in castellis, aut modicis ciuitatibus debēt constitui, sed p̄sbyteri per castella, & modicas ciuitates atq; villas debēt ab ep̄iscopis ordinari, & poni, singuli tamen p̄ singulos titulos suos. Et ep̄s non ab vno, sed à pluribus debet ep̄iscopis ordinari, & vt dictum est, non ad modicam ciuitatem, ne vilescat nomen ep̄isopi, aut alicubi, sed ad ho-

nora

norabilem urbem titulandus & denominandus est. Presbyter vero ad quęcūq; locum vel Ecclesiam in eo constitutā est pficiendus, atq; in ea diebus vitę suę duraturus, amplius quā istī duo ordines sacerdotum, nec nobis a deo collati sunt, nec Apostoli docuerunt.

De ordine episcoporum vel primatum.

EPISCOPORVM vero vnus est licet sint primates illi, qui primas ciuitates tenēt, qui & in quibusdam locis patriarchę a nonnullis vocant. Illi autē q in metropoli a beato Petro Ap̄lo ordinantē dño, & a p̄decessore n̄ro p̄dicto sancto Clemente, seu a nobis constituti sunt, non oēs primates vel patriarchę eē possunt, sed illę vrbes quę pfatis, & p̄scis t̄pibus primatum tenuere ep̄os, patriarchę, aut primatum nomine fruant, reliquę vero metropoles archiep̄os, aut metropolitanos, & non patriarchę, aut primatū vtant nominibus, q̄ hęc eadē & leges seculi in suis continēt principibus, alię autē primę ciuitates quas vobis conscriptas: in quodā tomo mittimus sanctis Ap̄lis, & a beato Clemēte, siue a nobis primates p̄dicatores acceperunt. Hęc vero sacro sancta Romana & Apostolica Ecclesia non ab Ap̄lis, sed ab ip̄o dño saluatore n̄ro primatū obtinuit, & eminetiam p̄tatis sup̄ vniuersas Ecclesias, ac totum Ch̄iani populi gregē assecuta est, sicut ip̄e beato Petro Ap̄lo dixit: Tu es Petrus & sup̄ hanc petram ædificabo Ecclesiam meam, & portę inferi non p̄ualebunt aduersus eam, & tibi dabo clauēs regni cęlorū. Et quęcūq; ligaueris sup̄ terrā, erunt ligata & in cęlo, & quęcūq; solueris sup̄ terram, erunt soluta & in cęlo. Adhibita est etiā societas, in eadē Romana vrbe beatissimi ap̄li Pauli vasis electōis, q̄ vno die, vno quoq; t̄pe gloriosa morte, cum b̄to Petro sub principe Nerone agonizans coronatus est, & ambo sanctā Romanā Ecclesiā consecrarūt alijsq; oibus vr̄bibus, in vniuerso mundo, eam sua p̄ntia atq; venerando triumpho p̄tulerunt. Et licet p̄rę oibus assidua apud dñm oīm sanctos fundat oratio. His tamē verbis Paulus beatissimus apostolus, Romanis, p̄prio chirographo pollicet, dicens: Testis enim mihi est deus, cui serui in spiritu meo in Euangelio filij eius, quod sine intermissione memoriam vestri facio semper in orationibus meis.

¶ De Sede Romana.

¶ Prima ergo sedes, est cęlesti b̄nficio Romanę Ecclesię, quā (vt memoratum est) beatissimi **B** Petrus, & Paulus, suo martyrio consecrarunt. Sic Roma quę prius erat cacodæmonis artificio omnium errorum mater & alitrix, excussis tenebris, & vanis sup̄stitionū ritibus abiectis filioꝝ Dei exorto sole iustitię, facta est copiosa propagatrix.

¶ De Sede Alexandrina.

¶ Secunda autē sedes apud Alexandrinā beati Petri nomine a Marco eius discipulo atq; Euan **C** gelista consecrata est, q̄ ip̄e & in Aegypto primū verbum veritatis directus a Petro p̄dicauit & gloriosum suscepit martyrium. Cui venerabilis successit Abilius.

¶ De Sede Antiochena.

¶ Tertia autē sedes apud Antiochiā eiusdē, i. beati Petri ap̄li habet honorabilis, q̄ illic, priusq; **D** Romā veniret, habitauit, & Ignatiū ep̄m cōstituit, & illic primū nomē Ch̄ianorū nouellę gētis exortum est. ¶ Reliquas vero (vt p̄diximus) in quodā thomo p̄lixitatē vitantes ep̄lę vobis conscriptas direximus. Inde nāq; & beati Ap̄li inter se statuerunt vt ep̄i singulę scirēt gētū, quis inter eos primus eēt: quatenus ad eū potior eorū sollicitudo p̄tineret. Nam & inter b̄tos ap̄los quędā fuit discretio. Et licet oēs eēnt apostoli, Petro tamē a dño est concessum, & ip̄si inter se idip̄m voluerunt, vt reliqs oibus p̄fesset apostolis, & Cęphas. i. caput, & principium tēneret apostolatus. Qui & eandē formā suis successoribus & reliqs ep̄is tenēdam tradiderūt. Et non solū hoc in nouo testamēto est constitutū, sed etiā in veteri fuit. Vnde scriptū ē: Moyses & Aaron in sacerdotibus eius. i. primi inter eos fuerunt. Et quis ita ordinatum fuerit, nemo tamē qd' suum est, quęrat, sed qd' alterius, vñ ait b̄tus ap̄lus Paulus: Vnusq; placeat proximo suo in bonum ad ædificationē. Et sicut ip̄e saluator suis ait discipulis: Qui maior est vestrum, erit minister vester, & reliqua. Et licet sup̄ his aliqua dicta fuerint, repetētes tñ sępius admonemus, vt semp in oibus, & ab oibus vitent elatōes mētis & corpis. Et quanto maior vnusq; videt esse, tanto sit humilior, sicut dñs saluator noster non venit ministrari, sed ministrare. Et si frater aliquis p̄occupatus fuerit in aliquo delicto, vos q̄ spirituales estis instruite eum in spiritu lenitatis. Si quę vero alię causę difficiliōres inter vos ortę fuerint, ad huius sanctę sedis apicē eas quasi ad caput referte, vt apostolico terminent iudicio, quia sic dñm velle ab eo q̄ ita constitutum esse antedictis testimonijs declarat. Hęc vero apostolica sedes cardo & caput factum est a dño, & non ab alio constituta, & sicut cardine ostium regit, sic huius sanctę sedis auctoritate omnes Ecclesię domino disponente, reguntur.

¶ Accu-

Epistola Anacleti pape.

E Accusatores autē & testes esse non possunt, q̄ ante hesternum diem aut nudius tertius inimici fuerint, ne irati nocere cupiāt, vel læsi vlcisci velīt. Inoffensus igit̄ accusator, & testiuū affectus quærēdus ē, & nō suspēctus. Cām em̄ vřam alieno nolite cōmittere iudicio, valde em̄ iniquū ē vt omīssis suis aliq̄ qlibet alioꝝ se causis imiscant, qm̄ nullis in locis spūalis cura deficit, sed se p̄ oīa, qua nomē dñi p̄dicat, extēdit. Studendū est oībus, ne (vt est) æmulatōes malæ, sed piæ sint inter vos dilectōes, quia in hoc vos oēs dñi discipulos eē veros nouerint, si dilectōne habueritis adinuicē. Ex omī ergo gñe pluriōs de^o dignat̄ attrahere, q̄s exit^o de p̄tate tenebrarū transferrat in regnum filij charitatis suæ, & de vasis iræ faciat vasa misericordiarū.

F Vñ nobis summope studēdū est, vt coopatores simus gr̄e dei, q̄ ad hoc vocati sumus, eiusq̄ familiari colloquio sociati, & sacerdotes sacrati, vt fructuosos illi manipulos reportemus, cooperante gr̄a ei^o. Neesse ē em̄ vt rectores à subditis timeant, ab ipsiq̄ corrigant, vt humana formidine peccare metuāt, q̄ diuina iudicia nō formidāt, deteriores q̄pe sunt q̄ doctōꝝ: vitā, moresq̄ corrūpūt, his q̄ subitātias alioꝝ, p̄diāq̄ diripiūt, ipsi at̄ ea q̄ extra nos licet nra sint, auferunt, nisi quoq̄ detractōres & moꝝ corruptores nřos: siue q̄ aduersus nos armanē, p̄prie nos ipsos decipiunt. Et ideo iustæ infames sunt, & merito ab Ecclesia extorres fiunt.

G Pro meritis ergo plebis sæpe pastores deprauant Ecclesiarū, vt p̄cliuus corruat q̄ sequunt. Capite videlicet lāguēscēte facilius reliqua mēbra corpis inficiunt, vt scriptū ē: Omne caput lāguidū, & omne cor mōrēs, à plāta pedis vsq̄ ad verticē capitis, nō ē in eo sanitas. Quapropter manifestum ē diaboluū (q̄ sicut leo rugiēs circuit, quærēs quē possit deuorare) cordibus plebiū suadere, vt doctores atq̄ pastores suos detractōibus irrogēt vel acculent vt plebibus lāguēscētibus, vel mala agētibus, nō tenētibus past̄ oribus frenā eorū lasciuāt, atq̄ in ima ruant. Multū vero distāt dāna moꝝ à dānis reꝝ tēporaliū, cū ista extra nos sint, illa vero in nobis. Sn̄ia q̄q̄ Cham filij Noe dānant, q̄ suoꝝ doctōꝝ vel p̄positōꝝ culpā pdunt, sicut Cham q̄ p̄ris pudenda non op̄eruit, sed magis deridēda mōstrauit. Doct̄or aut̄ vel past̄or Ecclesiarū, si à fide exorbitauerit, erit à fidelibus corrigēdus, sed p̄ reprobis moribus magis est tolerandus q̄ distringēdus, quia rectores Ecclesiarū à deo iudicādi sunt, sicut ait p̄pheta: Deus stetit in synagoga de or̄e in medio aut̄ deos diiudicat, vñ oportet vnūquēq̄ fidelē si viderit, aut cognouerit plebes suas aduersus past̄orē suū tumescere, aut clerū detractōibus vacare, hoc vitiiū p̄ viribus extirpare, prudētēq̄ corrigere satagat, nec eis in q̄buscunq̄ negotijs misceri, si incorrigibiles apparuerint anteq̄ suo reconciliēt̄ doct̄ori p̄sumat, qm̄ tam sacerdotes q̄ reliqui fideles oēs debēt h̄re summam curam, de his qui pereunt, quatenus eorū redargutione, aut corrigant̄ à peccatis, aut si incorrigibiles apparuerint, ab Ecclesia separentur.

De subiectis qui amici sunt inimicis Ep̄orū suorū.

H IT ergo beatus princeps Apostologus Petrus de sancto p̄decessore nostro Clemēte plebibus p̄dicando, quando docebat eas qualiter ei obedire deberēt, eumq̄ obseruare inter cætera, ita si inimicus est alicui p̄ actibus suis, vos nolite expectare, vt ipse vobis dicat cū illo nolite amici esse, sed prudētē obseruare debetis, & voluntati eius absq̄ cōicātōe obsecundare, & auertere vos ab eo, cui ipsum sentitis aduersum, sed nec loqui his q̄bus ipse non loquit, vt vnusq̄sq̄ q̄ hic in culpa est, dum cupit oīm vřam amicitias ferre festinet citius reconciliari ei q̄ oībus p̄æst, & p̄ hoc redeat ad salutē, cum obedire cōperit mōnitis p̄æ fidētis. Si vero q̄s amicus fuerit his q̄bus ipse amicus non est, & locutus fuerit his, qui bus ipse non loquit, vnus est: & ipse ex illis, qui exterminare dei Ecclesiam volunt, & reliqua. His alijsq̄ quāmplurimis documentis facile vnusq̄sq̄ aduertere pōt, qualiter obedire, & obtemperare debet p̄positis suis, & qualiter circa eos agēdum sit, q̄bus ipsi aut amici sunt aut inimici. Si quis em̄ hęc p̄cepta non obseruauerit hostis est animæ suæ, & non tantum infamis, sed & excommunicatus atq̄ alienus ab Ecclesia efficit, quoniam necesse est ea vitia ferro abscindere quæ alijs medicaminibus non sanant. Parcat vnusq̄sq̄ à laceratōe, vel detractōe linguæ suæ, caueatq̄ ne aut linguam, aut aures habeat prurientes, id ē, ne aut alijs deroget, detrahatq̄ quoscunq̄, aut alios audiat derogantes vel detrahētes, custodiatq̄ q̄sq̄ sermones suos, & sciat quia qcunq̄ de alijs loquit, sua sn̄ia iudicabit. Caueat etiam omnis fidelis, ne derogando qd̄ in domo cuiusquā agit, alia domus p̄ eum cognoscat, sed omnium Chřianorū domos, quasi p̄prias amet. Nemo em̄ inuito auditori libēt̄ refert, sitq̄ vnus cuiusq̄ studium, non solum oculos castos seruare, sed & linguam. Vos autē charissimi, qui estis sub disciplina domini constituti, sic vos exhibete, vt veri ministri, & disp̄satores ministeriorū eius, vt non vitupereſ ministerium vřm, ne fiat in vobis sicut scriptum est: Ecce sicut populus sic sacerdos. Sic em̄ vos vřosq̄ & cunctos corrigite, vt nemini noceatis, quatenus & ab hoībus bonā acq̄rat̄is famam & à deo

De ordinatione diaconorum & legitimo coniugio Fo. XVIII.

& à deo mercedis præmium in æterna beatitudine percipere mereamini. Et si quid aduersi de unitate Ecclesiæ acciderit, radicitus amputei, & dei Ecclesiæ fructusque seruoque maneat inconcussa. Propter quod charissimi expectantes satagite immaculati ei inueniri in pace, & dñi nri Iesu Chri longanimitatē salutē arbitramini. Estote ergo prudētes, atque vigilate in orationibus, ante oia autē mutuā in vobismetipsis charitatē continuā habētes, quia charitas operit multitudinem peccatorum, hospitales inuicē sine murmuratōe. Vnusquisque sicut accepit gratiam in alterutrum illā administrantes sicut boni dispensatores multiformis gratiæ dei, si quis loquitur quasi sermones dei, si quis ministrat tanquam ex virtute quam administrat deus, ut in omnibus honorificet deus, per Iesum Christum, cui est gloria & Imperium in secula seculorum, Amen.

Incipiunt decreta Euaristi pape: de ordinatione

Diaconorum & legitimo coniugio, atque de fide & non iniuriandis Episcopis, aut lacerandis.

DILECTISSIMIS fratribus vniuersis Africæ regionis episcopis Euaristus. ¶ Consulētibus vobis fratres charissimi, quid super his, quæ in vestris continebantur scriptis visum esset, vel quid docilis ratio persuaderet, aut quid à beatis Apostolis nobis traditum, aut custoditum remaneret optantes (ut retulistis) nostris institui documentis. Si quidem dilectio vestra normam secuta prudentium ad sedē Apostolicam referre maluit, quasi ad caput, quod deberet de rebus dubijs custodire potius quam usurpatione præsumere.

A Hic sicut
cessit An
clero Ang
no dñi. uo.
sub Traj
tano impa
tore,

¶ De ordinatione septem Diaconorum.

Diaconi (quod quasi oculi vident eē episcopi) in vnaqueque ciuitate iuxta Apostolorum cōstitutā septē debēt eē, qui custodiant epiſcopum p̄dicantē, ne aut ipse ab infidiatoribus quoquo mō infestet, aut lædatur suis, aut verba diuina detrahēdo, aut infidiādo polluant, vel despiciant, sed veritas sp̄uali redoleat feruore, pax p̄dicata labijs animi cū volūtate concordet.

¶ De coniugio legitimo.

¶ Similiter custoditū & traditū habemus, ut vxor legitime viro iungatur. Aliter enim legitimum vtrūque à patribus accepimus, & à sanctis ap̄stolis, eorumque successoribus traditū inuenimus, nō sit cōiugium, nisi ab his qui sup̄ ipsam cōmunitatē dñationē vident h̄re, & à quibus custoditū, vxor petatur, & à patribus propinquioribus sponset, & legibus det, & suo tpe sacerdotale (ut mos est) cum p̄cibus & oblationibus à sacerdote b̄ndicatur, & à paranymphis (ut consuetudo docet) custodita, & sociata à proximis tpe congruo petita legibus det, & solēnter accipiat, & b̄duo vel triduo orationibus vacet & castitatē custodiant, ut bonæ soboles generent, & dño in actibus suis placeant. Taliter enim & dño placebunt, & filios non spurios, sed legitimos, atque hæreditabiles ḡnabunt. Quapropter filij charissimi, & merito illustres fide catholica suffragate, ita pacta legitima scitote eē cōiugia. Aliter vero p̄sumpta non cōiugia, sed aut adulteria, aut cōtubernia, aut stupra, vel fornicatōes potius quam legitima cōiugia eē nō dubitate, nisi voluntas p̄pria suffragata fuerit & vota succurrerit legitima. Nā fructus diuinus eē p̄cepta diuina custodire. Ea quæq; deferere p̄sumptionē fieri nulli dubiū est. Cur ergo indignū est unitatē Ecclesiæ custodiri: idēque omēs pariter & sentiamus, & pronuntiemus. Si enim aliter p̄sumpta fuerint, p̄dunt p̄fecto ipsi transgressores seip̄os qui semetip̄os decipiunt. Hæc cuncta recitata per omēs Ecclesias Africanas scripta dirigite, & istis cōnectite, quas adiūximus istas p̄fectorum, ut de his quæ inique laudant (si quid tale p̄bari poterit) iudicium fiat, & ihibita coerceant, & p̄terita mala, & illicita cōiugia si doceant adm̄issa, digna seueritate corripiant. De cætero vero caueant talia per omēs Ecclesias, ne Ecclesiæ sanctitas per n̄fam fatigata negligētiam, p̄dat priuilegia quæ est per viros venerabiles consecuta.

¶ De his vero quibus ab infidiatoribus fatigamini, vnde & nos consulere, & à nobis edoceri, inter cætera voluistis, eo quod sint quidam qui arbitrantur de patre solo dictū eē, quia ipse solus habet immortalitatē, & lucē habitat inaccessibilem, ita eos apostolicis p̄cutite ferulis, & diuinis redarguite p̄ceptis, non enim solus pater sine filio lucē inaccessibilem habitat, quia ubi pater est, ibi etiam filium esse indubitabili fide credēdum est, nam si solus pater sine filio (quod dicere nephastum est) lucē habitat inaccessibilem, necesse est ut sequestratam pater à filio habeat mansionē, quod si ita eē, quoniam modo idē filius ad dexteram patris astans à beato martyre Stephano dicit cōspici, si pater sc̄dm̄ eos solus dicit sedibus lucis contineri. Absit hoc à sensu fidelium Christo in unitate fidei adhærentium, quoniam sicut non obest filio cum solus dicit pater lucē inaccessibilem habitare, ita non obest patri cum sapia quæ est filius dicit gyrū cœli sola circuire pater itaque cū sit inuisibilis & ingenuus in se, in filio visus Apostoli testimonio comprobatur & in filio à se inenarrabiliter